

Biežāk pieļautās kļūdas darbā ar pamatlīdzekļiem

Esam saņēmuši jautājumus, kāpēc nesakrīt pamatlīdzekļu 11.pielikums *Kategorijas pamatlīdzekļu nolietojuma pārskats* par 2006.gadu ar iepriekšējo gadu atskaiti, kas kā veidlapa sistēmā Tildes Jumis līdz 2006.g.Novembra mēnesim nebija, bet ko grāmatveži parasti taisīja Excel formās.

Galvenā kļūda ir tā, ka daļa grāmatvežu 3., 4. kategorijas pamatlīdzekļiem nolietojuma aprēķinu nodokļiem veic par katru pamatlīdzekli atsevišķi, kaut arī likuma „Par uzņēmuma ienākuma nodokli” 13.pants „Pamatlīdzekļu nolietojuma un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstīšana, aprēķinot apliekamo ienākumu” nosaka:

„1) Aprēķinot apliekamo ienākumu, saimnieciskajā darbībā izmantojamo pamatlīdzekļu nolietojumu nosaka šādā kārtībā:

2) Pamatlīdzekļu uzskaiti nolietojuma aprēķinam saskaņā ar šo pantu kārto:

a) attiecībā uz *ēkām un to daļām, būvēm, ilggadīgajiem stādījumiem* (1.kategorijas PL – Tilde), *naftas izpētes un ieguves platformām, naftas izpētes un ieguves kuģiem* (5.kategorijas PL – Tilde), jaunām — pēc 2005.gada 31.decembra iegādātām — ražošanas tehnoloģiskajām iekārtām, kā arī attiecībā uz pamatlīdzekļiem, kas saimnieciskajā darbībā netiek izmantoti vai tiek izmantoti tikai daļēji, - *par katru pamatlīdzekli atsevišķi*,

b) attiecībā uz šīs daļas 9.punktā minētajiem pamatlīdzekļiem, kas iegādāti vai izveidoti laikposmā, kad attiecīgajai teritorijai piešķirts īpaši atbalstāmās teritorijas statuss, - atsevišķi no pārējiem attiecīgās kategorijas pamatlīdzekļiem,

c) *attiecībā uz pārējiem pamatlīdzekļiem - par visu kategoriju kopā* (2., 3., 4.kategorijas PL – Tilde);

3) nodokļa maksātāja pamatlīdzekļiem taksācijas perioda nolietojuma summu aprēķina **no katras pamatlīdzekļu kategorijas atlikušās vērtības pirms taksācijas perioda nolietojuma atskaitīšanas, piemērojot attiecīgajai pamatlīdzekļu kategorijai noteikto nolietojuma likmi divkārtā apmērā**;

4) attiecīgās pamatlīdzekļu kategorijas *atlikušo vērtību*, no kuras aprēķina taksācijas perioda nolietojumu, nosaka, **palielinot pamatlīdzekļu kategorijas pirmstaksācijas perioda atlikušo vērtību par taksācijas periodā iegādāto vai izveidoto pamatlīdzekļu vērtību un par kapitālajām izmaksām attiecīgās kategorijas pamatlīdzekļiem un samazinot par taksācijas periodā izslēgto vai stihiskas nelaimes rezultātā vai citādā piespiedu kārtā zaudēto pamatlīdzekļu atlikušo vērtību summu, kas noteikta maksātāja finanšu grāmatvedībā to izslēgšanas brīdī**,

5) ja iepriekšējā punktā minētajos aprēķinos tiek iegūta negatīva bilance, attiecīgo summu pieskaita pie nodokļa maksātāja apliekamā ienākuma, bet kategorijas bilanci pielīdzina nullei”

Tas nozīmē, ka ir atšķirīgi atlikušās vērtības aprēķini tad, ja tiek rēķināts nolietojums katram PL atsevišķi vai kopā pa kategoriju!

Sevišķi svarīgi tas ir tad, ja no PL sastāva tiek izslēgts kāds pamatlīdzeklis.

Piemērs. Pieņemsim, ka tiek izslēgts PL ēka, kurai (ērtības un salīdzināšanas labad) nolietojums nodokļiem aprēķināts pēc 40% likmes.

Taksācijas periods	Kategorijas sākotnējā vērtība	Vērtības izmaiņas		Izslēgtā vērtība	Koriģētā vērtība	Vērtība, no kuras aprēķina taksācijas perioda nolietojumu	Taksācijas perioda nolietojums (7.aile x likme %)	Uzkrātais nolietojums	Atlikusī kategorijas vērtība pēc taksācijas perioda nolietojuma atskaitīšanas
		Palielināšanās „+”	Samazināšanās „-”						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002	4 881	15 917			20 798	20 798	8 319	8 319	12 479
2003		2 108			22 906	14 587	5 835	14 154	8 752
2004	12 345				22 906	21 097	8 439	22 593	12 658
2005	6 248	627		11 063	12 471	8 471			

Izslēdzot PL, ja tam ir atlikusī kategorijas vērtība, tā netiek pieskaitīta klāt citu PL vērtībai kā tas ir pārējo kategoriju PL. Un, iegādājoties jaunu ēku, nolietojums tiek rēķināts no jaunā PL iegādes summas 10 000.

Taksācijas periods	Kategorijas sākotnējā vērtība	Vērtības izmaiņas		Izslēgtā vērtība	Koriģētā vērtība	Vērtība, no kuras aprēķina taksācijas perioda nolietojumu	Taksācijas perioda nolietojums (7.aile x likme %)	Uzkrātais nolietojums	Atlikusī kategorijas vērtība pēc taksācijas perioda nolietojuma atskaitīšanas
		Palielināšanās „+”	Samazināšanās „-”						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2006	10 000				10 000	10 000	4 000	4 000	6 000

Tātad – par 2005.gadu nolietojums netiek aprēķināts, jo ēka tiek izslēgta no PL sastāva, bet 2006.gadā nolietojuma summa ir 4 000.

Savukārt, ja nolietojums tiek aprēķināts visai kategorijai kopā un kategorijā ir vairāki PL, nolietojuma aprēķins ir savādāks!

Taksācijas periods	Kategorijas sākotnējā vērtība	Vērtības izmaiņas		Izslēgtā vērtība	Koriģētā vērtība	Vērtība, no kuras aprēķina taksācijas perioda nolietojumu	Taksācijas perioda nolietojums (7.aile x likme %)	Uzkrātais nolietojums	Atlikusī kategorijas vērtība pēc taksācijas perioda nolietojuma atskaitīšanas
		Palielināšanās „+”	Samazināšanās „-”						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002	4 881	15 917			20 798	20 798	8 319	8 319	12 479
2003		2 108			22 906	14 587	5 835	14 154	8 752
2004	12 345				35 251	21 097	8 439	22 593	12 658
2005	6 248	627		11 063	31 064	8 471	3 388	25 981	5 082
2006	10 000				15 082	15 082	6 033	32 014	9 049

Kā redzams, tiek izslēgts viens no pamatlīdzekļiem par 11 063, kategorijas atlikusī vērtība saglabājas un no tās tiek aprēķināts nolietojums 3 388 par 2005.gadu. 2006.gadā tiek iegādāti PL par 10 000, un nolietojuma summa 2006.gadā būs 6 033.

Uzmanību! Abas nolietojuma aprēķina metodes ir atšķirīgas un dod dažādus rezultātus! Tādēļ, iekārtojiet pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķinu atbilstoši LR likumdošanai.

Lai labotu radušos situāciju, nepieciešams izdzēst aprēķināto nolietojumu nodokļiem nepieciešamajai kategorijai

Darbība

Aprēķināt pamatlīdzekļu nolietojumu

Izdzēst aprēķināto pamatlīdzekļu nolietojumu

Uzmanību! Datums jānorāda **pēc** kura tiek izdzēsts nolietojums!

Kā arī jānorāda, ka jāizdzēš nolietojums nodokļiem un nepieciešamā kategorija.

Norādiet pamatlīdzekļu nolietojuma apstrādes nosacījumus.

Izdēst aprēķināto nolietojumu pēc

Amortizācijas dzēšana
 Nodokļiem
 Finanšu uzskaitēi

Nolietojuma likme
 Kategorijas
 Finanšu

Atlases nosacījumi
 Pamatlīdzekļu kategorija Ar apakškategorijām
 Nozare Ar apakšnozarēm
 Pamatlīdzeklis

Pēc nolietojuma izdzēšanas, jānomaina pazīme nolietojuma aprēķina principam
 Visai kategorijai kopā
 Katram pamatlīdzeklim atsevišķi

Nākamā darbība – aprēķināt nolietojumu visai kategorijai vai arī, ņemot par pamatu iepriekšējo gadu atskaites, ievadīt nolietojuma summas sistēmā ar roku, lai izvairītos no iespējamām kļūdām.

Kategorija

- jāizvēlas apstrādei nepieciešamā

kategorija

Datums - datums, uz kuru tiek aprēķināts nolietojums

Summa - nolietojuma summa nodokļiem gadā

Atlikums - kategorijas atlikusī vērtība

% likme - kategorijas nolietojuma likme (nedubultotā!)

Pamatlīdzekļu kategoriju nolietojums

Nolietojums Atjaunot

Kategorija

Operācijas

	Datums	Summa	Atlikums	% likme	Piezīmes
	31.12.2002	8 319.20	12 478.80	20	Nodokļu nolietojums par 2002. gadu (ģeometriskā metode)
	31.12.2003	5 834.72	8 752.08	20	Nodokļu nolietojums par 2003. gadu (ģeometriskā metode)
	31.12.2004	8 438.83	12 658.25	20	Nodokļu nolietojums par 2004. gadu (ģeometriskā metode)
	31.12.2005	3 388.10			
*					

Turpmākais nolietojuma aprēķins nodokļiem būs pareizs.